Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS KENDELSE (Sjette Afdeling)

5. september 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – artikel 99 i Domstolens procesreglement – arbejdskraftens frie bevægelighed – ligebehandling – artikel 45 TEUF – forordning (EF) nr. 883/2004 – artikel 4 – overenskomst om social sikring indgået mellem beskæftigelsesmedlemsstaten og et tredjeland – familieydelser – anvendelse på en grænsearbejder, der hverken er statsborger eller bosiddende i nogen af de kontraherende stater i overenskomsten«

I sag C-801/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Conseil supérieur de la sécurité sociale (appeldomstol i sager om social sikring, Luxembourg) ved afgørelse af 17. december 2018, indgået til Domstolen den 19. december 2018, i sagen

EU

mod

Caisse pour l'avenir des enfants,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, C. Toader, og dommerne A. Rosas (refererende dommer) og M. Safjan,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet at træffe afgørelse ved begrundet kendelse i overensstemmelse med artikel 99 i Domstolens procesreglement,

afsagt følgende

Kendelse

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 45 TEUF, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EØF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF,

* Processprog: fransk.

73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF (EUT 2004, L 158, s. 77, berigtiget i EUT 2004, L 229, s. 35, og EUT 2007, L 204, s. 28), samt artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger (EUT 2004, L 166, s. 1, berigtiget i EUT 2004, L 200, s. 1, og EUT 2007, L 204, s. 30).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem EU (herefter »appellanten«) og Caisse pour l'avenir des enfants (centralkassen for børnetilskud, Luxembourg) vedrørende sidstnævntes afslag på bevilling af familieydelser til appellantens barn, der bor hos sin mor i et tredjeland.

Retsforskrifter

Overenskomsten om social sikring af 1965

3 Overenskomsten om social sikring mellem Storhertugdømmet Luxembourg og Brasiliens Forenede Stater, undertegnet i Rio de Janeiro den 16. september 1965 (*Mémorial* A 1966, s. 621), i den affattelse, som finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »overenskomsten om social sikring af 1965«), bestemmer i artikel 1:

»Nærværende [o]verenskomst har til formål med henblik på ligebehandling at regulere den sociale sikring for statsborgere fra de Høje Kontraherende Parter.«

4 Artikel 2 i denne overenskomst fastsætter:

»[O]verenskomsten finder anvendelse på forsikringer i tilfælde af sygdom, moderskab, invaliditet, alderdom, dødsfald og arbejdsulykker samt på familieydelser (med undtagelse af fødselsydelser tildelt på et ikke-bidragspligtigt grundlag).«

5 Artikel 3, stk. 1, i den nævnte overenskomst har følgende ordlyd:

»De statsborgere fra en af parterne, som sædvanligvis udfører deres arbejde på en af disse parters område, er omfattet af denne parts lovgivning.«

6 Artikel 4 i samme overenskomst fastsætter:

»De statsborgere fra en part, som har ret til kontantydelser, modtager disse ydelser fuldt ud og uden begrænsninger, så længe de er bosiddende på en af parternes område.«

Forordning nr. 883/2004

7 Artikel 4 i forordning nr. 883/2004 er affattet som følger:

»Personer, som er omfattet af denne forordning, har de samme rettigheder og pligter i henhold til en medlemsstats lovgivning som vedkommende medlemsstats egne statsborgere, medmindre andet følger af særlige bestemmelser i denne forordning.«

Luxembourgsk ret

8 Overenskomsten om social sikring af 1965 blev tiltrådt af Storhertugdømmet Luxembourg ved lov af 12. juli 1966 (*Mémorial* A 1966, s. 620).

9 Artikel 269, stk. 1, i code de la sécurité sociale (lov om social sikring) med overskriften »betingelser for tildeling« fastsætter:

»Retten til familieydelser gælder på de betingelser, der er fastlagt i nærværende kapitel, for følgende personer:

a) ethvert barn, der faktisk opholder sig varigt og har lovlig bopæl i Luxembourg, og ydelserne tilkommer barnet

b) barnets familiemedlemmer i overensstemmelse med det internationalt anvendelige instrument, og ydelserne tilkommer enhver person, der er underlagt luxembourgsk lovgivning, og som henhører under anvendelsesområdet for fællesskabsforordninger eller et andet bi- eller multilateralt instrument, der er indgået af Luxembourg på socialsikringsområdet, og som fastsætter betaling af familieydelser efter lovgivningen i beskæftigelseslandet; et barn, der tilhører en persons familiekreds, som defineret i artikel 270, anses for at være familiemedlem til denne person; de familiemedlemmer, der henvises til i denne bestemmelse, skal bo i et land, som de omhandlede forordninger eller instrumenter finder anvendelse på.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

10 Den 8. december 2015 indgav appellanten, der er portugisisk statsborger, men som bor i Frankrig og arbejder i Luxembourg, til Caisse nationale des prestations familiales (centralkassen for familieydelser i Luxembourg, nu Caisse pour l'avenir des enfants) en anmodning om familieydelser til sit barn, der bor hos sin mor i Brasilien.

11 Ved afgørelse af 6. juni 2016 afslog Caisse pour l'avenir des enfants denne anmodning med den begrundelse, at appellanten ikke var omfattet af artikel 269, stk. 1, litra b), i lov om social sikring, eftersom overenskomsten om social sikring af 1965 ikke fandt anvendelse på ham, idet han hverken var brasiliansk eller luxembourgsk statsborger.

12 Under den sag, der blev anlagt af appellanten til prøvelse af denne afgørelse, forkastede Conseil arbitral de la sécurité sociale (ret i første instans i sager om social sikring, Luxembourg) ved afgørelse af 7. juli 2017 sagen som ugrundet. Denne ret fandt, at appellantens barn hverken havde ret til familieydelser selv, idet barnet ikke var faktisk og fast bosiddende i Luxembourg, eller som medlem af sin mors familie, da moderen ikke var omfattet af den luxembourgske lovgivning, eller som medlem af sin fars familie, da faderen ikke var omfattet af anvendelsesområdet for overenskomsten om social sikring af 1965, idet han hverken var luxembourgsk eller brasiliansk statsborger, og da hans status som grænsearbejder ikke i sig selv var tilstrækkelig til, at han kunne betragtes som luxembourgsk statsborger.

13 Conseil arbitral de la sécurité sociale (ret i første instans i sager om social sikring) anførte subsidiært, at det bør klarlægges, om dom af 15. januar 2002, Gottardo (C-55/00, EU:C:2002:16), finder anvendelse på hovedsagen, uden imidlertid at forelægge hovedsagens parter dette spørgsmål og uden at drage retlige konsekvenser heraf.

14 Den 4. august 2017 iværksatte appellanten appel af afgørelsen fra Conseil arbitral de la sécurité sociale (ret i første instans i sager om social sikring) ved Conseil supérieur de la sécurité sociale (appeldomstol i sager om social sikring, Luxembourg), idet han gjorde sin ret til udbetaling af familieydelser til sit barn gældende.

15 Appellanten anførte, at han, hvis han arbejdede i Frankrig, ville kunne opnå franske familieydelser til sit barn på grundlag af en aftale om social sikring mellem Den Franske Republik og Den Føderative Republik Brasilien undertegnet i Brasilia den 15. december 2011, og at han, hvis han arbejdede i Portugal, ville kunne opnå portugisiske familieydelser til sit barn i henhold til en bilateral aftale benævnt »Iberoamericano«.

16 Under påberåbelse af princippet om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Den Europæiske Union og med henvisning til artikel 45 TEUF, direktiv 2004/38 og forordning nr. 883/2004 gjorde appellanten krav på retten til familieydelser fra Luxembourg, idet han gjorde gældende, at han ved manglende udbetaling af disse ydelser ville blive stillet særlig ufordelagtigt, hvilket ville kunne fratage ham incitamentet til fortsat at arbejde i Luxembourg og udgøre en hindring for arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Unionen.

17 Subsidiært anførte appellanten under henvisning til dom af 15. januar 2002, Gottardo (C-55/00, EU:C:2002:16), at princippet om ligebehandling, som følger af EU-rettens relevante bestemmelser, kan påberåbes over for institutionen i den medlemsstat, hvori han er forsikret, i en situation, hvor der findes en overenskomst om social sikring indgået mellem denne medlemsstat og det pågældende tredjeland. Derudover anmodede appellanten om, at Domstolen forelægges et præjudicielt spørgsmål.

18 Caisse pour l'avenir des enfants nedlagde påstand om stadfæstelse af afgørelsen fra Conseil arbitral de la sécurité sociale (ret i første instans i sager om social sikring) med den begrundelse, at hverken barnet, barnets mor eller appellanten opfylder betingelserne for at opnå familieydelserne som fastsat i artikel 269 i lov om social sikring.

19 Den 22. januar 2018 anmodede Conseil supérieur de la sécurité sociale (appeldomstol i sager om social sikring) hovedsagens parter om at tage stilling til anvendelsen af overenskomsten om social sikring af 1965 på personer, der, som i hovedsagen, ikke er bosiddende på et område tilhørende en af de stater, der er part i denne overenskomst, henset til overenskomstens artikel 4, hvorefter opnåelsen af kontantydelser er betinget af, at den pågældende statsborger er bosiddende på en af disse staters område.

20 I den henseende har appellanten atter henvist til dom af 15. januar 2002, Gottardo (C-55/00, EU:C:2002:16), og under hensyn til ligebehandlingsprincippet og arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Unionen anført, at artikel 4 i overenskomsten om social sikring af 1965 ikke kan gøres gældende imod ham.

21 Ifølge Caisse pour l'avenir des enfants – såfremt, efter dom af 15. januar 2002, Gottardo (C-55/00, EU:C:2002:16), Storhertugdømmet Luxembourg, for at undgå enhver i nationaliteten begrundet forskelsbehandling, fremover er forpligtet til at lade enhver statsborger i en medlemsstat være omfattet af enhver international overenskomst indgået mellem Storhertugdømmet Luxembourg og et tredjeland – befinder appellanten sig ikke hvad angår hovedsagen i samme objektive situation som nationale statsborgere fra en stat, der er part i en sådan overenskomst, da disse desuden har lovlig bopæl på denne stats område.

22 Conseil supérieur de la sécurité sociale (appeldomstol i sager om social sikring) har anført, at appellantens barn hverken har ret til familieydelser selv, idet barnet ikke har lovlig bopæl eller er faktisk bosiddende i Luxembourg, eller som medlem af sin mors familie, da moderen ikke er omfattet af den luxembourgske lovgivning, eller som medlem af sin fars familie.

23 For at barnet kan modtage familieydelser som medlem af appellantens familie, skal appellanten, der er underlagt luxembourgsk lovgivning gennem sin ansættelseskontrakt indgået i Luxembourg, ifølge Conseil supérieur de la sécurité sociale (appeldomstol i sager om social sikring) være omfattet af en

bilateral overenskomst. Imidlertid er anvendelsesområdet for overenskomsten om social sikring af 1965 – i medfør af overenskomstens artikel 3 og 4 – begrænset til statsborgere og bosiddende i en af de stater, der er part i overenskomsten.

24 Appellanten har gjort gældende, at disse begrænsninger udgør en hindring for princippet om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Unionen og for ligebehandlingsprincippet, med henvisning navnlig til artikel 45 TEUF, hvorefter arbejdskraftens frie bevægelighed sikres inden for Unionen og indebærer afskaffelse af enhver i nationaliteten begrundet forskelsbehandling af medlemsstaternes arbejdstagere for så vidt angår beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår, og til forordning nr. 883/2004, særligt artikel 4, som sikrer, at de personer, som er omfattet af forordningen, har ret til de samme ydelser og er underlagt de samme forpligtelser i henhold til en medlemsstats lovgivning som vedkommende medlemsstats egne statsborgere.

25 Den forelæggende ret har anført, at Domstolen i dom af 15. januar 2002, Gottardo (C-55/00, EU:C:2002:16), kendte for ret, at de kompetente socialsikringsmyndigheder i én medlemsstat i overensstemmelse med de forpligtelser, som påhviler dem i medfør af artikel 39 EF (nu artikel 45 TEUF), er forpligtet til at tage forsikringsperioder, der er tilbagelagt i et tredjeland af en statsborger i en anden medlemsstat, i betragtning med henblik på dennes erhvervelse af ret til ydelser ved alderdom, når de samme myndigheder i en situation, hvor forudsætningerne med hensyn til bidragsbetalingen er de samme, anerkender, at sådanne perioder i henhold til en bilateral overenskomst, der er indgået mellem den førstnævnte medlemsstat og tredjelandet, tages i betragtning, når de er tilbagelagt af statens egne statsborgere.

26 Den forelæggende ret finder, at det er et spørgsmål, om overenskomsten om social sikring af 1965 vedrørende familieydelser finder anvendelse på appellanten, selv om han hverken er statsborger eller bosiddende i nogen af de to stater, der er part i overenskomsten.

27 Under disse omstændigheder har Conseil supérieur de la sécurité sociale (appeldomstol i sager om social sikring) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er de kompetente socialsikringsmyndigheder i én medlemsstat [såsom i hovedsagen Caisse pour l'avenir des enfants] i overensstemmelse med de forpligtelser […], som påhviler dem i medfør af artikel 45 TEUF, [direktiv 2004/38] samt [forordning nr. 883/2004], navnlig artikel 4, forpligtede til at udbetale familieydelser til en statsborger i en anden medlemsstat, når disse kompetente myndigheder i en situation, hvor betingelserne for tildeling af de nævnte ydelser er de samme, anerkender sine egne statsborgeres og bosiddendes ret til familieydelser i henhold til en bilateral international overenskomst indgået mellem den første medlemsstat [(Storhertugdømmet Luxembourg)] og tredjelandet [(Brasiliens Forenede Stater, nu Den Føderative Republik Brasilien)]?

2) Kan den kompetente myndighed vedrørende social sikring og nærmere bestemt vedrørende familieydelser – i den foreliggende sag Caisse pour l'avenir des enfants, som er den nationale familieydelsesmyndighed i Storhertugdømmet Luxembourg – i bekræftende fald, og såfremt princippet ifølge [dom af 15. januar 2002, Gottardo (C-55/00, EU:C:2002:16)], udvides til at omfatte familieydelser, gøre en objektiv begrundelse baseret på hensynet til de [særdeles] tunge økonomiske og administrative byrder, som den berørte forvaltning skal bære, gældende som begrundelse for forskelsbehandling mellem statsborgere fra de [stater], der er aftaleparter (i den berørte bilaterale overenskomst), og andre statsborgere fra [Unionens] medlemsstater?«

Om de præjudicielle spørgsmål

28 Med disse spørgsmål, som skal undersøges samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 45 TEUF, sammenholdt med artikel 4 i forordning nr. 883/2004, skal fortolkes således, at den er til hinder for et afslag fra de kompetente myndigheder i én medlemsstat på udbetaling af familieydelser til et barn til en statsborger fra en anden medlemsstat – når statsborgeren arbejder i den første medlemsstat uden at være bosiddende der, og når barnet er bosiddende i et tredjeland hos sin mor – såfremt disse myndigheder i en situation, hvor betingelserne for tildeling af de nævnte ydelser er de samme, anerkender sine egne statsborgeres og bosiddendes ret til familieydelser i henhold til en bilateral international overenskomst mellem den første medlemsstat og tredjelandet. I givet fald ønsker den forelæggende ret oplyst, om hensynet til de tunge økonomiske og administrative byrder, som den berørte forvaltning skal bære, kan gøres gældende som objektiv begrundelse for forskelsbehandling mellem statsborgere fra de stater, der er aftaleparter i den berørte bilaterale overenskomst, og statsborgere fra Unionens andre medlemsstater?

29 I henhold til procesreglementets artikel 99 kan Domstolen, navnlig såfremt besvarelsen af et præjudicielt spørgsmål klart kan udledes af retspraksis, eller såfremt besvarelsen af et sådant spørgsmål ikke giver anledning til nogen rimelig tvivl, til enhver tid på forslag fra den refererende dommer og efter at have hørt generaladvokaten beslutte at træffe afgørelse ved begrundet kendelse.

30 Denne bestemmelse skal anvendes i forbindelse med den aktuelle sag.

31 I den foreliggende sag er det ubestridt, at appellanten arbejder i Luxembourg som grænsearbejder, er indmeldt i den sociale sikringsordning i Luxembourg og er undergivet indkomstbeskatning i Luxembourg. Da han er omfattet af luxembourgsk lovgivning gennem sin ansættelseskontrakt, der er indgået i Luxembourg, har han anmodet om at modtage familieydelser til sit barn på grundlag af artikel 269, stk. 1, litra b), i lov om social sikring, hvorefter retten til familieydelser gælder for »barnets familiemedlemmer i overensstemmelse med det internationalt anvendelige instrument, og ydelserne tilkommer enhver person, der er underlagt luxembourgsk lovgivning, og som henhører under anvendelsesområdet for fællesskabsforordninger eller et andet bi- eller multilateralt instrument, der er indgået af Luxembourg på socialsikringsområdet, og som fastsætter betaling af familieydelser efter lovgivningen i beskæftigelseslandet«.

32 Det skal indledningsvis bemærkes, at det følger af Domstolens faste praksis, at enhver EU-borger, som har gjort brug af sin ret i henhold til arbejdskraftens frie bevægelighed, og som har haft erhvervsmæssig beskæftigelse i en anden medlemsstat end sin bopælsmedlemsstat, er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 45 TEUF uanset sin bopæl og sit statsborgerskab (jf. bl.a. dom af 12.12.2002, de Groot, C-385/00, EU:C:2002:750, præmis 76, af 28.2.2013, Petersen, C-544/11, EU:C:2013:124, præmis 34, og af 14.3.2019, Jacob og Lennertz, C-174/18, EU:C:2019:205, præmis 21).

33 Dernæst, i lyset af de spørgsmål, der er forelagt i denne sag, skal der redegøres for Domstolens praksis vedrørende anvendelsen af ligebehandlingsprincippet med hensyn til forholdet mellem EU-retten og bilaterale overenskomster, som er indgået mellem to medlemsstater eller mellem en medlemsstat og et tredjeland.

34 I denne henseende har Domstolen i en sag, der omhandlede en kulturoverenskomst, der var indgået mellem to medlemsstater, og som bestemte, at uddannelsesstipendier udelukkende var forbeholdt disse to landes statsborgere, fastslået, at artikel 7 i Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet (EFT 1968 II, s. 467) pålagde myndighederne i de nævnte medlemsstater at udstrække den uddannelsesstøtte, der var omhandlet i den berørte bilaterale overenskomst, til arbejdstagere, der er bosiddende og har lønnet beskæftigelse på deres område, men som er statsborger i en tredje medlemsstat (jf. i denne retning dom af 27.9.1988, Matteucci, 235/87, EU:C:1988:460, præmis 16 og 23).

35 Domstolen fandt, at hvis der er risiko for, at anvendelsen af en fællesskabsretlig bestemmelse hindres på grund af en foranstaltning, som er truffet som led i gennemførelsen af en bilateral overenskomst, er enhver medlemsstat – selv om overenskomsten er indgået uden for traktatens anvendelsesområde – forpligtet til at lette anvendelsen af denne bestemmelse og med henblik herpå bistå enhver anden medlemsstat, som er pålagt en forpligtelse i medfør af fællesskabsretten (dom af 27.9.1988, Matteucci, 235/87, EU:C:1988:460, præmis 19).

36 Domstolen fastslog således i præmis 23 i dom af 27. september 1988, Matteucci (235/87, EU:C:1988:460), at en bilateral overenskomst, som bestemmer, at uddannelsesstipendier udelukkende er forbeholdt statsborgere i de to medlemsstater, som er parter i overenskomsten, ikke er til hinder for anvendelsen af princippet om ligebehandling af indenlandske arbejdstagere og arbejdstagere fra andre medlemsstater, der er etableret på en af disse to medlemsstaters område.

37 Med hensyn til en bilateral overenskomst, der er indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland med henblik på at undgå dobbeltbeskatning, har Domstolen i øvrigt henvist til, at selv om direkte beskatning alene henhører under medlemsstaternes kompetence, kan medlemsstaterne dog ikke unddrage sig pligten til at overholde fællesskabsreglerne (jf. i denne retning dom af 21.9.1999, Saint-Gobain ZN, C-307/97, EU:C:1999:438, præmis 57-59). Domstolen fastslog således, at princippet om national behandling pålægger en medlemsstat, der er part i en sådan overenskomst, at indrømme selskaber, der har fast driftssted i medlemsstaten, men som er hjemmehørende i en anden medlemsstat, de rettigheder, der er omhandlet i overenskomsten, på samme betingelser som dem, der gælder for selskaber, der er hjemmehørende i den medlemsstat, der er part i overenskomsten (dom af 21.9.1999, Saint-Gobain ZN, C-307/97, EU:C:1999:438, præmis 59).

38 Domstolen har redegjort for denne praksis i forbindelse med dom af 15. januar 2002, Gottardo (C-55/00, EU:C:2002:16, præmis 32), der omhandlede retten til, for en fransk statsborger, der havde arbejdet i Italien, Schweiz og Frankrig, og som ikke havde optjent tilstrækkelige rettigheder til at blive tilkendt alderspension i Italien, at sammenlægge forsikringsperioder, der var tilbagelagt i Schweiz og Italien, således som det var fastsat i en bilateral overenskomst indgået mellem Den Italienske Republik og Det Schweiziske Forbund på socialsikringsområdet for statsborgere i disse to lande. I den sag, der førte til ovennævnte dom, ønskede den nationale ret oplyst, om de kompetente socialsikringsmyndigheder i Italien, i overensstemmelse med deres forpligtelser navnlig i medfør af artikel 39 EF (nu artikel 45 TEUF), kunne pålægges at udstrække retten til at få forsikringsperioder, tilbagelagt i Schweiz taget i betragtning med henblik på erhvervelse af ret til ydelser ved alderdom i Italien, således at statsborgere fra andre medlemsstater end Den Italienske Republik blev omfattet.

39 Under disse omstændigheder understregede Domstolen, at medlemsstaterne ved gennemførelsen af de forpligtelser, som de har påtaget sig i henhold til internationale overenskomster, hvad enten det drejer sig om en overenskomst mellem medlemsstater eller en overenskomst mellem en medlemsstat og et eller flere tredjelande, med forbehold af bestemmelserne i artikel 307 EF (nu artikel 351 TEUF) skal overholde deres forpligtelser i henhold til EU-retten (dom af 15.1.2002, Gottardo, C-55/00, EU:C:2002:16, præmis 33, og af 21.1.2010, Kommissionen mod Tyskland, C-546/07, EU:C:2010:25, præmis 42). Det forhold, at tredjelandene ingen forpligtelser har efter EU-retten, er i denne henseende uden relevans.

40 Derfor, såfremt en medlemsstat indgår en bilateral international overenskomst om social sikring med et tredjeland, hvorefter forsikringsperioder, der er tilbagelagt i det pågældende tredjeland, skal tages i betragtning med henblik på at erhverve ret til ydelser ved alderdom, følger det af det grundlæggende princip om ligebehandling, at denne medlemsstat skal indrømme statsborgere fra de øvrige medlemsstater de samme rettigheder som dem, statens egne statsborgere er blevet tillagt i medfør af overenskomsten, medmindre staten har en objektiv begrundelse for sin afvisning (dom af 15.1.2002, Gottardo, C-55/00, EU:C:2002:16, præmis 34).

41 I denne henseende har Domstolen allerede fastslået, at en forrykkelse af ligevægten og gensidigheden i en bilateral international overenskomst, der er indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, kan udgøre en objektiv grund til, at den medlemsstat, der er part i overenskomsten, afviser at udstrække de rettigheder, som medlemsstatens egne statsborgere kan udlede af overenskomsten, til også at omfatte de andre medlemsstaters statsborgere (jf. i denne retning dom af 21.9.1999, Saint-Gobain ZN, C-307/97, EU:C:1999:438, præmis 60, og af 15.1.2002, Gottardo, C-55/00, EU:C:2002:16, præmis 36).

42 I dom af 15. januar 2002, Gottardo (C-55/00, EU:C:2002:16, præmis 37), udtalte Domstolen imidlertid, at den italienske regering ikke havde godtgjort, at de forpligtelser, som påhvilede den i medfør af EU-retten, forringede dens mulighed for at opfylde de forpligtelser, som Den Italienske Republik havde påtaget sig over for Det Schweiziske Forbund. I den sag, der førte til denne dom, anførte Domstolen, at det faktum, at Den Italienske Republik ensidigt giver arbejdstagere, der er statsborgere i andre medlemsstater, ret til sammenlægning med forsikringsperioder, der er tilbagelagt i Schweiz, med henblik på at erhverve ret til italienske ydelser ved alderdom, på ingen måde forringer de rettigheder, som Schweiz har i henhold til overenskomsten om social sikring indgået mellem Den Italienske Republik og Det Schweiziske Forbund, og heller ikke pålægger sidstnævnte nye forpligtelser.

43 Domstolen henledte i øvrigt i denne dom opmærksomheden på, at de argumenter, som den kompetente nationale forvaltning og den italienske regering fremførte som begrundelse for deres afslag på sammenlægning af tilbagelagte forsikringsperioder for den berørte borger – argumenter, der bygger på en mulig stigning i de økonomiske byrder og administrative vanskeligheder forbundet med samarbejdet med de kompetente schweiziske myndigheder – ikke kan berettige, at Den Italienske Republik tilsidesætter de forpligtelser, der påhviler den i henhold til traktaten.

44 I den foreliggende sag er appellanten portugisisk statsborger, men arbejder i Luxembourg og bor i Frankrig. Det fremgår således, at hans situation er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 45 TEUF, der foreskriver afskaffelse af enhver i nationaliteten begrundet forskelsbehandling af medlemsstaternes arbejdstagere for så vidt angår beskæftigelse, aflønning og øvrige arbejdsvilkår, og at såvel appellanten som hans barn er omfattet af forordning nr. 883/2004, hvis artikel 4 sikrer, at personer, som er omfattet af denne forordning, har ret til de samme ydelser i henhold til en medlemsstats lovgivning som vedkommende medlemsstats egne statsborgere.

45 Således som det fremgår af anmodningen om præjudiciel afgørelse, har de luxembourgske myndigheder vurderet, at appellantens barn, henset til omstændighederne i hovedsagen, hverken har ret til familieydelser selv eller som medlem af sin mors familie eller som medlem af sin fars familie.

46 I lyset af den retspraksis, som er nævnt i præmis 38-42 i nærværende kendelse, fremgår det ikke, at forpligtelsen for Storhertugdømmet Luxembourg til at udstrække de rettigheder, som dets egne statsborgere udleder af denne overenskomst, til i en situation som den, der er omhandlet i hovedsagen, at omfatte en vandrende arbejdstager, er af en sådan karakter, at overenskomstens ligevægt og gensidighed forrykkes, i det omfang udvidelsen ikke forringer Storhertugdømmet Luxembourgs muligheder for at opfylde de forpligtelser, det har påtaget sig over for Brasiliens Forenede Stater (nu Den Føderative Republik Brasilien). En ensidig udvidelse fra Storhertugdømmet Luxembourgs side til at lade statsborgere fra andre medlemsstater, som arbejder på luxembourgsk område, være omfattet af retten til familieydelser til deres børn, som ikke er bosiddende på dette område, er ikke af en sådan karakter, at den forringer Den Føderative Republik Brasiliens rettigheder efter overenskomsten om social sikring af 1965, ligesom den ikke pålægger tredjelandet nye forpligtelser.

47 Argumentet vedrørende hensynet til de økonomiske og administrative byrder, som den berørte forvaltning skal bære, hvis den skal udstrække de rettigheder, den indrømmer sine egne statsborgere, til at omfatte statsborgere fra andre medlemsstater, kan ikke i sig selv udgøre en objektiv begrundelse for forvaltningens afslag på at foretage en sådan udvidelse.

48 I denne henseende har Domstolen gentagne gange fastslået, at begrundelser, der er baseret på en stigning i økonomiske byrder og mulige administrative vanskeligheder, under ingen omstændigheder kan retfærdiggøre tilsidesættelse af de forpligtelser, der følger af forbuddet mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet som fastsat i artikel 45 TEUF (dom af 15.1.2002, Gottardo, C-55/00, EU:C:2002:16, præmis 38, af 16.9.2004, Merida, C-400/02, EU:C:2004:537, præmis 30, af 28.6.2012, Erny, C-172/11, EU:C:2012:399, præmis 48, samt af 19.6.2014, Specht m.fl., C-501/12 – C-506/12, C-540/12 og C-541/12, EU:C:2014:2005, præmis 77).

49 Det følger heraf, at i en situation som den, der foreligger i hovedsagen – hvor et barn til en vandrende arbejdstager med statsborgerret i en medlemsstat, der bor hos sin mor i et tredjeland, hverken har ret til familieydelser selv eller som medlem af sin mors familie eller som medlem af sin fars familie – skal arbejdstagerens beskæftigelsesmedlemsstat i princippet, i overensstemmelse med medlemsstatens forpligtelser i medfør af artikel 45 TEUF og artikel 4 i forordning nr. 883/2004, i en situation, hvor betingelserne for tildeling af de nævnte ydelser er de samme i henhold til en bilateral international overenskomst, der er indgået med det pågældende tredjeland, indrømme barnet samme ret til familieydelser, som dens egne statsborgere og bosiddende har, medmindre medlemsstaten kan fremføre en objektiv begrundelse for sit afslag. En forrykkelse af ligevægten og gensidigheden i en bilateral international overenskomst, der er indgået mellem en medlemsstat og et tredjeland, kan udgøre en objektiv grund til, at medlemsstaten afviser at udstrække de rettigheder, som medlemsstatens egne statsborgere kan udlede af overenskomsten, til også at omfatte de andre medlemsstaters statsborgere.

50 På baggrund af ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 45 TEUF, sammenholdt med artikel 4 i forordning nr. 883/2004, skal fortolkes således, at den er til hinder for et afslag fra de kompetente myndigheder i én medlemsstat på udbetaling af familieydelser til et barn til en statsborger fra en anden medlemsstat – når statsborgeren arbejder i den første medlemsstat uden at være bosiddende der, og når barnet er bosiddende i et tredjeland hos sin mor – såfremt disse myndigheder i en situation, hvor betingelserne for tildeling af de nævnte ydelser er de samme, anerkender sine egne statsborgeres og bosiddendes ret til familieydelser i henhold til en bilateral international overenskomst mellem den første medlemsstat og tredjelandet, medmindre de pågældende myndigheder kan fremføre en objektiv begrundelse for deres afslag.

Sagsomkostninger

51 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Sjette Afdeling) for ret:

Artikel 45 TEUF, sammenholdt med artikel 4 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger, skal fortolkes således, at den er til hinder for et afslag fra de kompetente myndigheder i én medlemsstat på udbetaling af familieydelser til et barn til en statsborger fra en anden medlemsstat – når statsborgeren arbejder i den første medlemsstat uden at være bosiddende der, og når barnet er bosiddende i et tredjeland hos sin mor – såfremt disse myndigheder i en situation, hvor betingelserne for tildeling af de nævnte ydelser er de samme, anerkender sine egne statsborgeres og bosiddendes ret til familieydelser i henhold til en bilateral international overenskomst mellem den første medlemsstat og tredjelandet, medmindre de pågældende myndigheder kan fremføre en objektiv begrundelse for deres afslag.

Underskrifter